

LONDÝNSKÉ LISTY

London Letters Fortnightly Review

Issued by Joseph Bělina, 13 Feroside Avenue, London, N.W.7. Phone MILI Hill 4024

ROČNÍK II V LONDÝNĚ DNE 17. PROSINCE 1948 ČÍSLO 18

Dr. Živko Topalovič:

KRISE SVĚTOVÉHO KOMUNISMU.

Hlavním cílem politiky komunistických stran je zřízení "diktatury proletariátu", t. j. diktatury komunistické strany ve státě. Otázka, jak dosáhnouti tohoto cíle, zaměstnává komunistické strany po celou dobu jejich existence. Budou-li již jednou komunisté v sedle, pak vykoupení, které již dlouhá léta světu slibují, může již nějaký čas počkat.

Komunistické strany jsou však v mnoha zemích velmi slabé. Nemohou proto doufat, že by se jim podařilo dosáhnouti rozhodující politické moci použitím obvyklých demokratických prostředků. Stejně tak je málo pravděpodobné, že by s úspěchem se mohli uchopit vlády ve státě, použitím násilných prostředků. Komunistické strany však nehodlají na uchvácení politické moci příliš dlouho čekat.

Poslední dvacetiletí přineslo nám jednu velkou zkušenost. Ve všech zemích, kde se podařilo nastolit politickou nebo vojenskou nadvládu sovětského imperialismu, podařilo se různými donucovacími prostředky posílit dříve velmi slabé komunistické strany. Ve všech těchto zemích získali komunisté za pomoci Sovětů rozhodující vliv ve vládách a použili jej k likvidování všech demokratických sil a k zřízení komunistické diktatury. Tato zkušenost je nyní směrnicí pro politiku všech ostatních komunistických stran. Proč by měli čekat nato, až "uvědomělá" dělnická třída posílí komunistické strany tak, aby se v demokratických státech stali rozhodující mocí? Znají nyní cestu pohodlnější, která vede rychleji k dosažení jejich cíle. Podaří-li se jim dosáhnouti politického podřízení své země sovětskému imperialismu, nebo umožnit, aby Rudá armáda alespoň na čas obsadila zem, pak bude připravena půda k tomu, aby se komunistická strana mohla rychle uchopit veškeré politické moci.

Tedy místo namahavých a těžkých politických bojů v demokracii a místo světové revoluce, nová cesta: otevření hranic Rudé armádě a ujařmení země sovětským imperialismem. K tomu směřuje dnes politika všech komunistických stran. Tak byl marxismus nahrazen stalinismem. Proto také všechny dělnické organizace, zejména pak organizace odborové, pokud jsou ovládány komunisty, stávají se v jejich rukou nástroji cizí dobovačnosti a cizí pátou kolonou ve státě.

Rozhlédněme se trochu po Evropě. Nebyly komunistické strany před válkou v celé jihovýchodní Evropě mizivě slabé? A není již vláda ve všech těchto státech v rukou komunistů? Dostali se k moci nějak jinak, než z vůle a moci sovětského imperialismu?

Ovšem v ostatní Evropě, kde zůstala politická demokracie zachována, protože tyto země nebyly zaplaveny Rudou armádou, nepodařilo se komu-

nistickým stranám dosáhnouti politické moci, ačkoliv užívají úplné svobody k rozvinutí své činnosti. Nejsilnější komunistické strany jsou v Itálii a ve Francii. Válkou způsobená bída vytvořila předpoklady pro úspěchy komunistické propagandy v obou těchto zemích. Přece se však komunistům podařilo získati sotva jednu třetinu voličů a jejich síla v obou zemích stále klesá. V ostatních západoevropských zemích zůstávají pak komunisté mizivě slabými. Bez přímé pomoci Sovětů nemají tedy naděje na úspěch.

Zkušenosti ze zemí "lidových demokracií", kde za přímé podpory Sovětů se podařilo zříditi komunistické diktatury a z neúspěchů komunistických stran v západoevropských zemích, vedou pak komunisty k následujícím závěrům: všechny komunistické strany se musí více "zbolševisovat". Musí se vzdáti i posledních zbytků své vnitřní demokracie, své politické a národní samostatnosti a proměnit se v ochotné nástroje sovětského imperialismu. Tento proces proměny světového komunismu v dobrovolnou a vědomou kolonu sovětského imperialismu jest nutno považovati za důležitý zjev čtyř poválečných let.

Avšak úloha páté kolony uvádí komunistické strany všech zemí do neustále stoupajícího protikladu s životními zájmy vlastního národa a vlastní dělnické třídy. V zemích již ujořmených napomáhají komunisté plundrování hospodářství vlastní země Sověty. Připouští rozebírání a odvláčení průmyslových podniků a obchodní smlouvy "lidových demokracií" se Sověty jsou jednostrannými sovětskými diktáty. Pracující lid ve městech i na venkově poznává však brzo, že se nadarmo plahočí při provádění hospodářských plánů, které vlastně slouží jen účelům sovětského imperialismu a jeho válečným plánům. Rozpor mezi zájmy vládnoucí komunistické strany a zájmy národa se projevuje stále zřetelněji. Podobný vývoj vidíme však i ve svobodných zemích. Komunistické páté kolony soustavně ruší snahy o poválečné hospodářské ozdravení států. Záměrně vrhají vlastní dělnickou třídu do nesmyslných bojů a bídy a přicházejí s ní do vzrůstajícího rozporu. Tento vývoj přivádí "bolševisované" komunistické strany do velmi nebezpečného postavení. Vzrůstající rozpor mezi taktikou komunistické strany a životními potřebami lidu vlastní země a zostrující se poměr k dělnickým a zemědělským masám, ohrožuje panství malých diktátorů. Projevují stále méně schopnosti překonati krize v zemědělství, průmyslu, financích a na všech úsecích veřejného života.

Odpor lidových mas proti "bolševisujícím" komunistickým stranám je třeba považovati za významný zjev. Vedl dokonce ke vzpourám uvnitř samotných komunistických stran. K otevřenému odmítnutí došlo nejprve v Jugoslavii, kde komunistická diktatura má specifický charakter vlády ozbrojených partizánů a cítí se také dosti silnou ovládati zemi bez přímé podpory Rudé armády. Nebezpečně vzrostla propast mezi zájmy sovětského imperialismu, který celá tři poválečná léta Jugoslavii hospodářsky vykořisťoval a zneužíval pracovní síly lidu a skutečnými životními zájmy země. Nespokojenost lidu byla tak veliká, že se i Titova vláda cítila ohrožena a neodvážila se plniti všechny rozkazy Moskvy.

Podobné tendence odporu existují však také uvnitř mnoha ostatních komunistických stran, i když nejsou doposud zjevné. Všechny se nacházejí pod tlakem vnitřní krize. Tato krize mohla by do určité míry přispěti k zachování světového míru, jestliže si nositelé sovětského imperialismu dobře uvědomí její význam. Nelze však vyloučit, že se neopak pokusí ozbrojeným zútokem proti Titovi, nebo jinde, tuto krizi utlumiti. Pak urychlí novou světovou katastrofu. Co však mohou očekávati komunističtí diktátoři, vydadají-li zbraně do rukou lidu?

AMERIKA A EVROPSKÝ SOCIALISMUS.

Vyslovili jsme minule přesvědčení, že v americkém vnitropolitickém životě je nutno v budoucnosti počítat s novou silou, kterou je americké odborové hnutí. Dnes můžeme zaznamenati významný projev, ze kterého vyplývá, že tato síla se projeví také v zahraniční politice Spoj. států.

V Portlandu se konalo výroční zasedání jedné, z dvou velkých amerických odborových ústředí, Kongresu průmyslových organizací /CIO/. Za sensaci tohoto obvyklého zasedání je považována účast Williama O Douglase, významného amerického politika a vedoucí osobnosti Demokratické strany, člena nejvyššího soudního dvora Spojených států, jednoho z těch, které jmenoval ještě Roosevelt. Jeho jméno bylo vyslovováno již v r. 1944 vedle Trumana, když bylo uvažováno o nástupci Roosevelta. Je známo, že Truman by býval rád viděl Douglase jako svého zástupce a že je považován za presidentského kandidáta demokratů v příštích volbách. Není také vyloučeno, že v případě odstoupení ministra Marshalla bude jeho nástupcem. Stejně pozoruhodný však je projev, který Douglas při této příležitosti učinil. Vyzval americké dělníky, aby se více zajímali o mezinárodní politiku a aby se v ní dokonce ujali iniciativy. Přímo apeloval na dělnické organizace, aby převzaly "funkci staré diplomacie a úlohu vyslanců k evropskému dělnickému hnutí a k evropské veřejnosti." "Diplomatům staré školy vytýká Douglas nepochopení dělnického hnutí, ať v Americe nebo v Evropě. Americké dělnické hnutí musí ve své úloze zástupce Spojených států vystoupiti v Evropě proti sovětské propagandě a vysvětliti nové Evropě pokrokovou Ameriku.

Zabýval se také protikladem mezi kapitalistickou Amerikou a Evropou, která nastoupila nové cesty hospodářského a sociálního pokroku. Právil doslovně: "dělnické hnutí je předurčeno k tomu, aby překlenulo propast, která vznikla mezi Spojenými státy a Evropou. Rodí se nová Evropa. V zemích západní Evropy ujali se noci noví vůdcové. Síla téměř každé země tkví v jejím dělnickém hnutí. Je lhostejno, jak se nazývá politická strana, jejíž těžiště je v dělnickém hnutí. Může to býti Dělnická strana, Socialistická strana nebo Sociálně demokratická strana. Rozhodující je skutečnost, že z nacistického pekla vyšla v každé zemi Evropy živá a politickým smyslem nadaná dělnická strana." Douglas pak popsal myšlenkové proudy mezi vedoucími osobnostmi evropského dělnického hnutí, které z větší části prošly nacistickými koncentračními tábory. "Jsou velmi nedůvěřiví vůči imperialistickým zájmům. Obávají se hrozby, která tak často dochází výrazu v propagandě Sovětů, totiž nebezpečí, že americký imperialismus pomocí kartelů, bank a jiných mocných instrumentů průmyslového a finančního kapitálu, chce rozšíriti svoji moc také na Evropu..." A proto jsou Evropané, mluví Douglas, velmi nedůvěřiví ke všemu, co slyší od Američana. Chtějí věděti co dělal, zač bojoval a čemu po celý svůj život věřil. A jestliže mluví zástupce nespoutaného kapitalismu, pak ho Evropané nechtějí, dodal Douglas, a pokračoval: "americké dělnické hnutí může Americe pomoci k porozumění, že Evropa pod vedením socialistů se nestává komunistickým kontinentem, nýbrž že zápasí o zásady, které jsou lidem všude stejně drahé.... Zastávají všeobecné hospodářské teorie, které pro mnohé u nás nejsou přijatelné. A přece - tyto principy základních práv člověka, jeho důstojnosti, jeho jistoty - jsou hluboce demokratické. Duchovní hodnoty, které etí, činí z nich naše bratry. My máme tytéž ideály spravedlnosti. Nemá-li svět ovládnouti totalitarismus, pak potřebujeme ny je a oni potřebují nás."

Pro upevnění politické jednoty světa na obranu proti sovětskému imperialismu učinil Douglas víc, než může tušit.

K provedení únorového puče mohli se komunisté rozhodnouti také s vědomím, že při oslabení svých posic a špatných vyhlídkách na volby, se stále ještě opírají o podstatnou část průmyslového dělnictva. Doufali, že si tuto podporu zajistí dalším pronikavým znárodněním a uzákoněním národního pojištění, jehož uskutečnění před únorem záměrně zdrželi. I část naložených dělců, jejichž hlad po půdě nebyl ukojen, očekávala od vítězství komunistů pronikavější pozenkovou reformu a další přírůdky půdy. Další znárodnění průmyslu a pozenkové reformy jsou provedeny. Jest skončena évouletka. Byla likvidována reakce a buržoazie, která, podle komunistů, byla před únorem hlavní překážkou hospodářského rozvoje Československa a zvýšení životní úrovně pracujících.

Komunisté sami zdůrazňují, že jsou jedinou vládnoucí stranou ve státě a nic že nepřekáží uskutečňování jejich plánů. A po deseti měsících komunistické vlády bylo již dosaženo téměř "sovětského blahobytu".

K velké většině národa, proti které byla nastolena komunistická diktatura, postupně přibývají i ti, kteří nějaký čas - do resignace presidenta Beneše - se domnívali, že v ČSR se přece jenom podaří zachovati některé demokratické svobody a že komunisté při těžkém zdolávání hospodářských obtíží, nebudou si tyto zvětšovatí persekucí nekomunistických vrstev obyvatelstva. Avšak dělníci i zemědělci o které se ještě v únoru mohli komunisté opírat, pokud nepřechází do tábora odpůrců režimu, jsou alespoň pasivní. Terorem jsou od zemědělců vymáhány zvýšené kontingenty. Suchou cestou se připravuje jejich kolektivisace. Na místo zvýšení životní úrovně dělnictva je vynucováno pronikavé snižování mezd a nedostatek životních potřeb není o mnoho menší než v době okupace. Dnes se opírají komunisté jen o své funkcionářské kádry, které se stávají po únoru vlastně aparátem státní moci v ČSR. Strach před zatčením, strach před zbavením existence, strach před zařazením do horšího zaměstnání, strach před zařazením do koncentračního tábora, strach před udavačstvím, tvoří atmosféru v dnešním Československu.

Nespokojenost začíná však někde pronikat i do řad komunistů. Projevila se i v klubu komunistických poslanců, kteří se domnívali "že budou moci dělat politiku skutečně socialistickou a komunistickou a zatím jsou vykonavateli rozkazů neznámých osob, které vedou zřejmě proti socialismu". Očekává se výměna asi 10 členů poslaneckého klubu KSČ. Cítí jak ztrácí půdu pod nohama. Svědčí o tom účast na veřejných projevech, kterých je z opatrnosti pořádáno čím dále tím méně. Předseda sněmovny dr. John se velmi rozčílil, když v jeho rodném Prostějově, kde mívá na veřejných projevech 6-7.000 lidí, přišlo jich nyní 80. O mnoho lépe nedopadl generální tajemník komunistů na Slovensku, Baštovanský, v Prešově, kde na veřejný projev přišlo 86 osob. V Karlově Huti, kde je 3.600 zaměstnanců, se dostavilo na zaměstnaneckou schůzi 20 osob. Proto namísto zaměstnaneckých schůzí jsou nyní pořádány pouze schůze důvěrnické. Naproti tomu pouť na sv. Kopečku se zúčastnilo 60.000 osob.

I komunisté si uvědomují, jak postupně se mění základna o kterou se opírají. Ukazuje se zejména při průběhu t. zv. prověrky uvnitř strany. Zastrášeně se chovají většinou ti, kteří se mají čeho obávat. Státní zaměstnanci, kteří mohou býti zařazeni do průmyslu nebo na podřízené místo, úředníci a kvalifikovaní zaměstnanci vyšších kategorií. Značná část dělníků, kteří nemají co ztratit, se při prověrece chovají velmi neuctivě. Zákon o národní bezpečnosti, vojenská organizace dozorců vězňů, zařazení milic do policejního aparátu, reorganizace soudnictví a advokacie

a koncentrační tábory, je krok za krokem vytváření komunistické policijní diktatury, podle sovětského vzoru. To jsou poslední týdny vývoje v Československu.

DO MOSKVI

se nejezdí jenom pro pšenici a pro maso, ale také pro rozkazy. To znovu připomnělo "rychlé" pozvání početné vládní delegace k návštěvě Moskvy. Odjeli Zápotocký, Clementis, ministr průmyslu Kliment a financí Dolanský. Ministr zahraničního obchodu Gregor byl pro neštěstí v rodině omluven. Pozvání přišlo neočekávaně. Řada ministrů ještě krátce před odjezdem si určovala projevy na dny, které již tráví v Moskvě. Účel cesty byl tajen. Není vyloučeno, že ani delegace nevěděla, pro co jede. Její složení ukazuje, že mimo předsedy a zahraničního ministra měli tvořit delegaci všichni hospodářští ministři, pokud jsou starými komunisty. Patrně nejde tedy o obvyklé hospodářské jednání. Vždyť před 2 měsíci byla uzavřena československo-sovětská smlouva, kterou uložily Sověty československému hospodářství rozsáhlé úkoly. Tehdy na to stačil Gregor sám. Delegace v tomto složení musí tedy unést daleko více. Nebudou to asi potraviny, poněvadž to zůstává vyhrazeno Gottwaldovi. Zápotocký přinese pravděpodobně něco nepříjemnějšího. Zatím víme jenom to, že si čsl. ministři, v čele s předsedou vlády, s velkým zájmem prohlédli moskevské obrazárny a divadla, že se obdivovali moskevskému Metru a rychlé stavbě obytných domů. O obsahu jediného rozhovoru se Stalinem nebyla dosud vydána žádná zpráva. Těživá hospodářská situace v ČSR by mohla také vésti k dohadu, že jel Zápotocký jednat o zmírnění požadavků Sovětů na čsl. výrobu. Takovou míru statečnosti však u čsl. komunistů vylučujeme, nehledě k tomu, že životní úroveň v ČSR dosud neklesla na životní úroveň sovětskou. Mlčení kolem cesty delegace a nejistota v řadách komunistů, dává tušit, že delegace byla postavena před nepříjemné úkoly, jejichž dosah se veřejnost dozví teprve později.

POMOC SOVĚTU

čsl. hospodářství se projevuje v dodávkách masa, tuků a obilí. Masa má být dodáno 24.000 tun, t. j. přibližně čsl. spotřeba na 1 měsíc. Dodávky potravin ze Sovětského svazu jsou propagandou ministerstva informací znamenitě využívány. Ještě však nikde nebyly sděleny podmínky, za jakých dodává ČSR Sovětům průmyslové výrobky. Jejich ceny jsou určovány Sověty. Jsou takové, že se komunističtí hospodáři několik týdnů po uzavření obchodní smlouvy zhržovali důsledků. Má-li být Sovětům vyhověno, musí být podstatně sníženy výrobní náklady. Proto dochází k rozsáhlému útoku na dělnické mzdy. Byl zahájen předsedou vlády Zápotockým a ministrem soc. péče Erbanem na posledním plenárním zasedání URO a nyní byl přenesen přímo do závodů. Dochází k úkolování všech prací a ceny dosa- vadních úkolů jsou soustavně snižovány. Snižování mezd je odůvodňováno tím, že prý doposud stoupají rychleji, než "produktivita" práce. Na Slovensku na př. prý došlo k zvýšení mezd o 57 %, zatím co "produktivita" stoupla jen o 15 %. "Produktivita" práce je ovšem měřena cenami výrobků určenými Sověty. Těmto cenám musí být přizpůsobeny mzdy. Za montáž kovového sporáku v trnavském Kovosmaltu bylo doposud 85 Kčs. Nyní byla tato úkolová cena snížena na 34 Kčs. Podobně dochází k snížení úkolových cen ve všech oborech.

POKLES PRŮMYSLU

vykazuje oficiální statistika za třetí čtvrtletí tohoto roku. V tomto čtvrtletí se zvýšil stav dělnictva z 1,081.500 na 1,112.800. Současně se však také zvýšil stav úřednictva, zaměstnaného v průmyslu o 24.400. Jsou to většinou noví komunističtí vedoucí, mistři a půlmistři. Je jich daleko více, než statis-

tika vykazuje, poněvadž v této době tisíce nekomunistických úředníků bylo zařazeno do výroby anebo vůbec zbaveno zaměstnání. V celém čtvrtletí mělo býti dělníky odpracováno celkem 703.8 milionů pracovních hodin. Skutečně však bylo odpracováno pouze 552.0 mil. hodin. Zbytek činí 105 mil. hodin, které nebyly odpracovány, avšak byly zaplacený a 46 mil. hodin neomluvených a neaplacených. Současně se z této statistiky dovídáme, v rozporu s doposud pravidelně uveřejňovanými čísly o zvyšování výroby, že v 11 průmyslových oborech ze 17, došlo ve třetím čtvrtletí t.r. k podstatnému snížení odbytu výrobků, který je udáván v tisíci korunách na 1 zaměstnance. V průmyslu železa a kovů klesl v porovnání s druhým čtvrtletím z 42.000 na 35.000, v gumárenském průmyslu z 88.000 na 70.000, v káži z 69.000 na 54.000, v hutnictví z 126.000 na 112.000. Těchto 11 hlavních oborů, ve kterých došlo k podstatnému snížení, tvoří 95 % celého čl. průmyslu. Státní statistický úřad při vydávání zpráv není zřejmě dostatečně proniknut teorií "marx-leninismu", aby uváděl výsledky svého šetření v soulad s propagandou ministerstva informací. Splnění požadavků Sovětů na čl. průmysl si také vynucuje zvýšení počtu pracovních sil. Oběti vyhlédla vláda mezi státními zaměstnanci.

Půl milionu čl. státních zaměstnanců bylo od konce války velkou překážkou komunistů při uskutečňování jejich plánů. Byli přednětem soustavných útoků komunistů, kteří důsledně bránili, poválečnými poměry odůvodňovanou platovou úpravu. Spor o státní zaměstnance byl také úvodem k letošní únorové krizi. Proto je mezi nimi prováděna čistka v nejrozsáhlejší míře. Po odstranění státních zaměstnanců, kteří se politicky exponovali v nekomunistických stranách, dochází nyní k masovému odstraňování všech nekomunistických státních zaměstnanců. Nejdříve jich

bylo odstraněno 1.000 z brněnského magistrátu, několik set také v Plzni. Nyní se vláda usnesla, že má být zahájeno postupné přeřazování nekomunistických státních zaměstnanců, zatím v počtu 65.000, do průmyslu. Do 15. února má jich být odstraněno z veřejné služby 34.000. Zákony, kterými se zřizují národní podniky v dopravě / železnice, automobilová doprava, letecká a lodní / mění se dosavadní pracovní poměr železničářů a všech zaměstnanců těchto odvětví v poměr soukromoprávní. Dochází tedy také k odstranění většiny výhod, kterých doposud používali, které však byly vykoupeny jejich nízkými platy.

ROZPOČET NA R.1949

nedělá vládě starosti. Parlamentu byla předložena předloha zákona, který zmocňuje vládu hospodařit "podle připraveného státního rozpočtu." Obsah tohoto rozpočtu ovšem parlament nezná, poněvadž není vůbec připraven. Vláda se tak vyhýbá nebezpečí, že by při příležitosti projednávání státního rozpočtu veřejnost alespoň trochu nahlédla do státního hospodářství.

PŘEDVÁNOČNÍ TRH

je ve znění státní šmeliny s potravinovými vánočními balíčky. Je to zatím to jediné, co je před vánoční tržou k dostání. Vláda se otevřeně přiznala k tomu, že šmelinářské ceny těchto balíčků mají umožnit odčerpání kupní síly, která se projeví na předvánočním trhu. Byla zveřejněna pověstní o nové cenové úpravě, ke které má dojít po přijetí zákona o všeobecné dani. Tato daň má nahraditi dosavadní daň z obrátu, daň přepychovou a různé jiné daně a dávky. Podle zákona, sazby této všeobecné daně, bude určovat ministr financí. Toto opatření, podle zprávy ze schůze vlády, má umožnit "odčerpání potřebné části nadhodnoty", t. j. další zvyšování cen ve prospěch státní pokladny. Několik milionů potravinových balíčků, které jsou zatím jediným zbožím

na předvánočním trhu, bylo však dáno do prodeje pouze konsumním družstvům a prodejnám národního podniku Pramen. Podobným přednostním způsobem má dojít k zásobování těchto prodejen trvale a tak suchou cestou bude likvidován potravinářský maloobchod. V poslední chvíli před vánocemi rozhodla vláda, že šmelina s potravinami má být rozšířena o státní šmelinu s textilním a koženým zbožím. Na volný trh ovšem tak jako potravinové balíčky budou dodány balíčky s textilním a koženým zbožím, v hodnotě 580.- 1.050 Kčs pro muže, 350.- 950.- Kčs pro ženy, 420.- 900.- Kčs pro děti. Balíčky budou obsahovat ponožky, rukavice, kabelky a dětské prádlo.

ZÁKON O SNB.

má nahradit, loňského roku, parlamentem schválený zákon o národní bezpečnosti, jehož přijetí se tehdy komunisté houževnatě bránili, poněvadž omezoval libovůli ministra vnitra a rušil některé novinky komunistů v policii, jako na př. "osvětu". Tento zákon byl nyní prohlášen za "výplod reakce", bude zrušen a nahrazen novým. Osnova byla již vládou parlamentu předložena a má být ještě asi s 20 jinými návrhy schválena ještě před vánocemi. Podle zákona mohou být do sboru SNB přijímány pouze ty osoby, které osvědčily "oddanost k lidové demokracii". Důstojníkem SNB se může stát každý občan, i když před tím nebyl vůbec příslušníkem policejního sboru. Podle návrhu zákona mohou být "k ochraně národní bezpečnosti povoláváni spolehliví občané, kteří by při výkonu této služby měli obdobná práva a povinnosti, jako příslušníci sboru". Toto ustanovení má umožnit ministru vnitra, aby i podle zákona mohl výkonem policejní služby kdykoliv pověřiti také ozbrojené komunistické milice. Současně bude také schválen zákon o uniformované vězeňské stráži.

Podle tohoto zákona tvoří se prakticky nový sbor uniformované věze-

ňské stráže, do kterého budou dosavadní vězenští dozorci ministrem spravedlnosti převáděni, pokud prokáží "oddanost lidově demokratickému zřízení". Sbor bude vojensky organizován, bude podléhati vojenské kázní a pro použití zbraně budou u něho platit práva jako u SNB. Je to jeden z celé série Čepičkových zákonů, kterými je tvořen aparát k provádění již přijatého zákona "o ochraně lidové demokracie". Zákon

o zlidovění soudnictví

určuje pronikavou reorganizaci celého soudnictví. Vychází samozřejmě z květnové komunistické ústavy v úpravě noci soudcovské. Ruší soudy obchodní, pojišťovací a jiné. Veškerá soudní agenda první instance je přenesena k okresním soudům, ve věcech občanských i trestních. Organizace krajských soudů je přizpůsobena již novému krajskému zřízení a zemské soudy se ruší. Zákon vypočítává případy menší důležitosti, které mohou rozhodovati soudcové z povolání jako samosoudci. Jinak rozhodují, zejména ve věcech trestních, senáty, složené ze soudců z povolání a soudců z lidu. Čistka mezi soudci z povolání má umožnit vytvoření převahy komunistů v soudcovském aparátě. Nekomunisté budou odstraněni na podřadná místa. V Praze byla zahájena, pro komunisty vybrané ústředním sekretariátem, jednoroční "právnícká škola", jejíž absolventi se stanou po roce automaticky soudci. "Jedna třetina studijní látky je věnována školení politickému, dvě třetiny odbornému studiu." Zákon o odborné justiční zkoušce,

která má nahraditi dosavadní zkoušky soudcovské, advokátní a notářské, umožní zařadění absolventů této školy. Podle zákona má být touto zkouškou zjištěno, "zda kandidát vykazuje nejen odborné vědomosti, potřebné k vykonávání svého úřadu, ale i to, zda je dovede uplatnit v souladu se zásadami lidové demo-

kratickeho zřizení. Minister spravedlnosti může požadavek odborné způsobilosti uchazečů o službu soudcovskou, proninout. Další zákonem bude nově upravena advokacie. Budou zřízena krajská společenstva advokátů, která mají "být spolu s ostatními veřejnými orgány nad zachování lidové demokratického právního řádu". Do těchto společenstev budou přijati pouze ti advokáti, kterým bylo dovoleno i po únoru provozovati advokátní praxi. Společenstvo advokátů bude svým příslušníkům přidělovati jednotlivé případy a inkasovati platy za vykonané práce. Z těch bude "rozdělovati advokátům periodicky odměny". Koncipienti advokátních kanceláří budou zaměstnanci krajských společenstev, která je budou advokátům přidělovati.

ZRUŠENÍ ZEMSKÉ SAMOSPRÁVY.

Velmi pečlivě připravili komunisté zákon o krajském zřízení, jehož provedením dojde k rozsáhlé reorganizaci veřejné správy v celé republice. Zřízením systémů úrodných výborů místních, okresních a zemských, byl učiněn po válečné důležité krok k demokratizaci veřejné správy. Bylo to zejména zrušení dvoukolejnosti z dob před republiky a podřízení státního aparátu v obci, okresu i zemi, národním výborům jako vrcholným orgánům veřejné správy. Jejich reorganizace po květnových volbách v r. 1945 odstranila v mnoha z nich komunistickou většinu. Od té doby usilovali komunisté soustavně o okleštění práv národních výborů a o jejich podřízení ministerstvu vnitra. Zákonem o zavedení krajského zřízení dochází prakticky ke zrušení zemské samosprávy v Čechách a na Moravě a k podřízení všech národních výborů ministerstvu vnitra. Systém slavných okresních hejtmánů z doby poválečné, není niším proti nové organizaci komunistické veřejné správy. Podle zákona bude zřízeno celkem 19 krajů, v každém z nich 13

a na Slovensku 6. Největším krajem bude Praha s 2 miliony obyvatel. Jsou to vlastně střední Čechy, od Rakovníka ke Kolínu a od Příbrami k Ml. Boleslavi. Nejmenším krajem je kraj karlovarský s 300.000 obyvatel. Další kraje v Čechách jsou: Ústí n/L., Liberec, Hradec Králové, Pardubice, Čes. Budějovice a Plzeň. Jejich hranice je zhruba určena bývalými volebními kraji stejných jmen. Zrušen je kraj havlíčkobrodský, ze kterého převážná část okresů byla připojena ke kraji jihlavskému, který sahá od Ledče n/S. až k Mor. Budějovicům. Tím je také zrušena historická hranice zemska mezi Čechy a Moravou. Další kraje na Moravě jsou: brněnský, Gottwaldov/ Zlín/, Olomouc a Ostrava. Poslední dva se dělí o slezské okresy a opavský kraj je zrušen. Na Slovensku je největším krajem Bratislava s 838.000 obyvatel, další kraje jsou: nitranský, baňsko-bystrický, žilinský, košický a prešovský. Zrušeny jsou tedy bývalé volební kraje: Trenčín, Trnava a Liptovský Mikuláš. Zatím, co v českých zemích dojde k zrušení zemských národních výborů a jejich agendu převzme krajské, národní výbory, Slovenské národní rada a Sbor pověřenců zůstávají. Kraje budou spravovat

KRAJSKÉ NÁRODNÍ VÝBORY.

Počet jejich členů bude 32 až 72, podle počtu obyvatelstva kraje. "Svou politickou vůli projevuje krajský nár. výbor na plenárních zasedáních", která se konají dvakrát do roka. Prakticky bude kraj spravovat rada, složená z referentů, Rada vykonává svoji činnost "zásadně prostřednictvím referentů", kteří rozhodují v rozsahu působnosti svého referátu jmenem rady. V čele rady stojí předseda, který je podřízen ministru vnitra. Každému krajskému nár. výboru bude přidělen ministrvem vnitra krajský tajemník.

OBCHODNÍ A ŽIVNOSTENSKÉ KOMORY

jsou tímto zákonem rušeny a jejich činnost bude přenesena na krajské

nár.výbory, které budou také vykonávat na svém území činnost dosavadních úřadů práce a činnost správy finanční. Zákon určuje, že členové krajského nár. výboru jsou voleni. Poněvadž svoji činnost mají zahájit již od 1. ledna příštího roku, zmocňuje zákon ministra vnitra, aby členy krajských národních výborů jmenoval. Při krajských nár.výborech budou, podle zákona o koncentračních táborech, zřízeny 3 členné komise, které budou rozhodovat o zařazení do táborů. Jmenování členů těchto komisí ministrem vnitra bylo již uveřejněno v úředním listě. Je to první krok k zavedení krajského zřízení.

DEMOKRATISACE VEŘEJNÉ SPRÁVY,

ke které byl učiněn krok zřízením národních výborů po válce, předpokládala také vyřešení obtíží, vyplývajících z těžkopádnosti zenské samosprávy. Zavedení krajského zřízení, s demokraticky volenými orgány, bylo by bývalo v dohledné době nutné. Komunisté ovšem myšlenky krajského zřízení využívají k tomu, aby ještě dokonaleji než doposud, ovládali celou veřejnou správu. Podle zákona, k dokonalému ovládnutí celého veřejného aparátu, prostřednictvím orgánů krajského zřízení, bude stačit 200 až 250 "referentů", společně s tajemníky krajských nár.výborů, kteří jsou prakticky novými, tentokrát krajskými hejtmány.

KONIÁŠOVÉ RÁDÍ.

Druhý díl Benešových panětí nebude vydán. První byl vzat z trhu. K celým nákladům knih, které šly do stoupy, přibyl také "Jan Masaryk ve fotografii". Od 3. prosince měl být uveden film "Dvaasedmdesátka", natočený podle stejnojmenné divadelní hry národního umělce Fr. Langra. Ministr Kopecký si nechal film, týden před premiérou, předvésti a jeho veřejné pronitání zakázal, poněvadž "neodpovídá potřebám plynoucím z cesty k socialismu".

Básníci a spisovatelé mlčí a nakladatelé se bojí vydávat. Rozpa-

čitým spisovatelům poradil na jejich konferenci ministr Nejedlý: "Vzpomínám si na film Generální linie. Tam je jedna úžasná scéna. Pošli na ruskou vesnici odstředivku.. Dají tam mléko a je otázka: poteče nebo nepoteče? Z toho je udělána taková napjatá scéna, že mne to daleko více napínalo, než všechny níllostné historie." A podle tohoto vzoru, míní Nejedlý, dala by se napsat také scéna, které byl přítomen v pražské Kolbence, když "pustili na koleje" lokomotivu pro Slovensko.

Že lze pochybovat o tom, zda-li odstředivka sovětské výroby "poteče nebo nepoteče", tomu rozumíme. Z toho pro sovětského diváka a Zdenka Nejedlého lze udělat napínavou filmovou scénu. Avšak o tom, zda-li lokomotiva z pražské Kolbenky "pojede nebo nepojede, v Československu asi pochybuje pouze Zdenek Nejedlý. Tak daleko sovětisace československého průmyslu přece jen ještě nepokročila.

ZMĚTEK PŘECE BUDE.

Na téže konferenci, podle Rudého Práva, "bílá vrána mezi spisovatelii" Bohumila Sílová, doporučila ostatním spisovatelům, aby, tak jako ona, šli do továren mezi dělníky. "Pracuji u frézky s brusičem na magnetce a ráda se k tomu přiznám, že nedělám znetky. Dělalí se mnou zvláštní smlouvy, do kdy o nich knížku udělán... Dala jsem si termín do konce r. 1950. Dělníci řekli: my děláme protiplány, ať je spisovatelé dělají taky. My to chceme za rok... Správně soudruzi, já tu knížku udělán."

Všech čtenářům - i těm, kteří doposud nenašli čas k vyrovnání předplatného - přeje příjemné vánoce. Zaslání předplatného ještě před vánoční, udělají radost našim trpčlivým věřitelům. Děkujeme redakci a administraci. Příští číslo Londýnských Listů vyjde 3. ledna 1949.

Z ČESKOSLOVENSKE Poesie.

Před únorem stačilo umělcům pokrokové západní orientace být členy KSČ, aby se uchránili před útoky komunistické kritiky, nyní nastal ostrý tlak i v tomto směru. Komunističtí estetikové a theoretici vedoucího sovětského uměleckého směru - socialistického realismu, začali neústupně uplatňovat požadavky, které prý "klade socialistická společnost na současné umění".

Ti z básníků, malířů a hudebníků, kteří se domnívali, že si vykoupi právo na svobodnou tvorbu soukromou účastí v komunistické politice, se šeredně zklamaní. Dnes na nich strana žádá, aby projevili svou věrnost uměleckými skutky a nestačí jí, že podepsali v únoru manifest intelektuálů Ku předu - zpátky ni krok!, že pronesli povinně pár slov pro jednotnou kandidátku, účastnili se dobrácké konference a jeli na brigádu do dolů. Dnes již nestačí být theoretickým komunistou, ale je nutno "tvořit umění pro lid" - "sloužit uměním lidu" - psát verše na Gottwaldovy narozeniny / František Halas /, oslavovat brigády / Jan Noha /, básnit na ústavu / Jan Noha /, vyslovit se pro šestidenní pracovní týden, malovat slavnostní přehlídku závodních milicí nebo skládat únorovou "revoluční" symfonii. Co všechno čeká kulturní vývoj v Československu si dovede představit jen ten, kdo pozorně sledoval poněry v Sovětském svazu v prvních deseti letech komunistické vlády. Jen málo československých, k Západu zaměřených umělců, má dnes odvahu přemýšlet o tom, co se s nimi stane za několik měsíců, jen jeden z nich, mladý básník Ivan Blatný, měl odvahu vyvodit důsledky z poznání, co je komunismus. Trvá stále odpor a snad přijde i zápas mezi snahami usměrnit a kontrolovat všechnu uměleckou tvorbu a mezi nezávislým duchem pokroku, který nímž proniká skutečným uměleckým dílem. Umělci, kteří se ani v KSČ nezdřekli tvůrčí svobody, budou dříve či později napadeni oficiální kritikou - jako básník Jiří Kolář - nebo se ubože odmlčí - jako básníci Nezval a Halas, kteří se stali státními úředníky.

Rozdíl mezi tvorbou a službou osvětlí dvě básně z nové československé tvorby. Jejich autoři jsou komunisté, oba se vyslovili pro únor a přece hovoří rozdílně -

Jiří Kolář: VEZMI STÁT PO STÁTU,
 národ po národu,
 světadíl po světadílu
 a vezmi člověka po člověku;
 nikdy v dějinách lidstva
 nebyla svoboda ohrožena tak jako
 Jsem nenávratně pryč doby, / dnes
 kdy státy,
 kdy národy,
 světadíly a kdy člověk
 rozhodoval o svém osudu sám.
 Svět jakoby se znítal
 v jediném kolektivním quijotství,
 v jediné touze po svobodě,
 jejíž slunce zašlo
 pravděpodobně do konce tohoto
 A pohlédte, / století.

pohlédte kolem sebe,
 ani tam v lůně lidstva není bezpečno,
 je o ně hráno,
 o nenarozené.
 Na jedné straně z nutnosti,
 neboť není socialismu bez svobody
 a na druhé straně z bázně
 před ztrátou nejsvětějšího.
 Ale díky životu,
 smrtelnému životu,
 díky člověku prostému, opuštěnému,
 díky ženě a muži spravedlivému,
 toto slunce,
 toto dítě přijde na svět
 bez pomoci prvých i druhých,
 žena a muž mu pomohou
 na světlo světa sami.

Jiří Kolář je člen západně orientované skupiny básníků a výtvarníků, kteří doufají, že je komunistická legitimita uchrání před represáliemi rudé kritiky. Kolářův příklad však mluví o opaku: jeho sbírka Dny v

roce, která vyšla v létě 1948, byla totiž napadena v Tvorbě a Rudém Právu, jako poesie protisocialistická a formalistní. Druhý básník, Jan Noha, autor skládky o brigádě, je proletářského původu a jako nadšený komunist, věrně slouží a nepřipouští si myšlenky o vnitřní svobodě.

Jan Noha: ZÁVOD MNĚ VYSLAL.
Závod mě vyslal do brigády
a když jsem sfáral pod zemi
jsem uslyšel bít srdce vlády.
To srdce bilo jak moje bije.
Společný úkol dal nám jeden hlas.
Svět se mě zeptal jak se nám teď
a moje srdce odpovídá z nás. /žije
Závod mě vyslal do brigády.
My sami ze sebe jsme vyšli k sobě

a v našich rukou duše vlády -
se podobala mně a jemu, tobě.
Tak jednotni jsme na poli či v dolu,
tak věrní svobodě, že slunce nebo pták
když při práci ni sklouznou po nozo-
dají se do zpěvu, jak šlo by o / lu
Závod mě vyslal do brigády /zázrak.
a proněnil mne v člena vlády,
ny všichni už jsme členy vlády.

Kolářovy básně se dotýkají problémů, ctností i nectností a citů obecně lidských, které směřují k poznání a vymezení pravdy absolutní, nikoliv dialektické - mluví o víře v prostého člověka a vyslovují nedůvěru v socialismus bez svobody. Pro nás pak znamenají připomenutí, že máme mocné spojence v tvořivém umění, které je zárukou svobody - a že máme své spojence i v Československu.

J.K.D.

PLEVEL VE ŠKOLÁCH

je podle pražské Tvorby mládež, která za příklady občanských ctností považuje presidenty Masaryka a Beneše. Dne 17. listopadu byla svolána mládež ze všech chručinských škol do velkého sálu unieckopruvayslového muzea v Chručini, aby vyslechla přednášku krajského tajemníka komunistického Svazu české mládeže k 17. listopadu. Shromážděná mládež se však nespokojila poslušným vyslechnutím obvyklé agitační komunistické řeči a vynutila si po jeho projevu debatu, pořadatelům velmi nepříjemnou. "Proč se řídíme podle SSSR, kde jsou poměry zastalejší, nežli u nás v Československu?" "Co je to lid, jehož jménem dnešní vláda vládne?" "Proč nám dáváte za příklad Lenina a Marxe a nikoliv T. G. Masaryka a dr. Ed. Beneše?" Otázky byly provázeny demonstrativním potleskem celého shromáždění studentstva. Tyto studenty, zároveň s jejich profesory, prohlašuje Tvorba za plevel, která má být z lidově demokratických škol odstraněna. Rudé Právo již také oznámilo, že z vysokých škol je nutno odstranit zejména jednu třetinu studentů, nasáklých "reakční ideologií". Mají bý-

ti zařazeni do průmyslu a na jejich místa přijdou mladí komunisté po krátkých přípravných kurzech.

KATOLICKÁ CÍRKEV

a zejména biskupové jsou předněteli ostrých útoků komunistického tisku. Olomoucký arcibiskup byl zatčen. Projevy většiny kněží z kazetelen komunisty nesmírně rozčilují. Začínají se objevovat objednané resoluce, vyzývající vládu k ostrému postupu proti katolické církvi. Ostatní církev v tomto boji stojí bohužel na straně režimu anebo jsou pasivní. Při pouti na sv. Kopečku, hlídka SNB, chovající se provokativně, byla poutníky donucena odložit větší část svých oděvních součástí a opustit velmi rychle poutní místo. Komunisté rozšířili na Moravě zprávu, že Velchrad bude katolické církvi odňat a předán církvi pravoslavné. Moravští katolíci v septembře odpověděli, že Velchrad před předáním zapálí.

NENÍ NAD UPŘIMNOST.

"Lidově demokracie" odřekly účast na třetí konferenci UNESCO v Bejrutu. ČSR telegraficky odřeklo účast s tím, že je mu "znenárodněno" vězení, ležícími mimo oblast vztahů mezi ČSR a UNESCO."

vzponěli sociální demokraté za účasti zástupců i jiných stran na schůzi v Londýně. U této události z listopadu loňského roku bude se muset zastavit každý, kdo bude objektivně hodnotit poválečné tříletí v ČSR.

Tehdy bylo opravdu zjevno, že několik set delegátů sociálně demokratického sjezdu nerozhoduje pouze o svých vnitrostranických záležitostech. Na zprávu o výsledku sjezdu čekali napjatě v Praze Zorin, v Táboře Steinhardt a v Lánech prezident Dr. Beneš; ve sjezdovém sále pak významní zástupci všech evropských sociálně demokratických stran.

Význam brněnského sjezdu soc. demokratů netkví pouze v tom, že byl z předsednictví strany a v zápětí také z vlády odstraněn Fierlinger. To bylo uvnitř strany rozhodnuto již dávno před tím a komunisté tomu, zjevnou podporou Fierlingera, jen napomáhali.

Oč výsledku brněnského sjezdu bylo odvislé, zda-li také v ČSR bude noci Kominforma bez valných obtíží uplatnit svůj plán nové organizace střední a východní Evropy. Rozhodnutí Sovětů neúčastnit se evropského plánu hospodářské obnovy a nepřipustit účast také svých spojenců, vyžadovalo hospodářské přičlenění těchto zemí k Sovětskému svazu. Likvidace demokratických sil měla to usnadnit a zabránit jakékoliv možnosti kritiky důsledků, které se projevují již dnes v soustavném snižování životní úrovně středoevropských národů.

I v ČSR, podle plánu Kominformy, mělo dojít k vytvoření vlády dvou stran, komunistů a soc. demokratů, která opíraje se o parlamentní většinu likvidovala by nedemokratickým způsobem nejdříve ostatní nekomunistické strany a pak soc. demokracii. Stanovisko čsl. soc. demokratů již k vytvoření Kominformy však Moskva přesvědčilo a brněnský sjezd to znovu potvrdil, že v ČSR při uskutečnění svých plánů, nemohou se soc. demokraty počítat. Přiznal to konečně otevřeně Slánský, po únorovém puči, v Ostravě. Na rozdíl od ostatních středoevropských zemí, bylo tedy nutno připravit útok na celé frontě, proti všem politickým stranám najednou, včetně soc. demokratů, únorový policejní puč.

Dnes s odstupem doby vidíme, že brněnský sjezd sociální demokracie nemohl nic změnit na dalším vnitropolitickém vývoji v ČSR, o kterém se znovu rozhodovalo mimo hranice státu. Donutil však komunisty k použití otevřeného násilí a ukázal západní Evropě míru hrozícího nebezpečí. Stal se proto pro ostatní demokratický svět významným mezníkem. Poznali jsme to ve volbách v západní Evropě od té doby konaných. Nebyť policejního puče v ČSR, nebylo by porážky komunistů ve volbách italských a švédských a ve všech těch, které budou ještě následovati.

Dnes lze také říci, že podíl na úspěchu brněnského sjezdu měl rovněž prezident dr. Beneš. Byl zasvěcen do jeho příprav a pomohl, kde byl o to požádán. Tu neděli ve 4. hod. odpoledne, kdy obdržel zprávu o jeho výsledcích, prohlásil za svoji nejšťastnější chvíli od návratu do ČSR.

=====
Londýnské Listy vychází dvakrát v měsíci, každého prvního a patnáctého, za redakce Blažeje Vilína. Adresa redakce a administrace je: 13 Fernside Ave, London N.W.7. Telefon: MILL Hill 4024.

Předplatné činí čtvrtletně: 7s 6d, 1.50 dolaru, 7.50 švýc. franků, 7.50 švéd. korun, 12 norských korun, 12 dánských korun, 8 Hfl.-pololetně: 15 s, 3 dolary, 15 švýc. franků, 15 švéd. korun, 24 norských korun, 24 dánských korun, 16 Hfl.- ročně: 30 s, 6 dolarů, 30 švýc. franků, 30 švéd. korun, 48 norských korun, 48 dánských korun, 32 Hfl.

=====